

Talousarvio 2025

Kunnanhallitus 28.10.2024 § 222

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Edellisistä vuosista poiketen, talousarvion investointiosa vuoden 2025 talousarvioon käsitellään erillisenä osana, joka sisällytetään joulukuussa hyväksyttävään talousarvioon. Investointiosasta päättämisellä ennen lopullisen talousarvion käsittelyä helpotetaan talousarvion rahoitusosan muodostamista sekä seuraavan vuoden investointien aloittaminen aikaistuu.

Investoinnit toteutuvat monesti vasta talousarviovuoden loppu puolella johtuen kilpailutus- ja rakentamisaikatauluista. Kassan hallinnan kannalta investointien ajoittuminen paremmin koko vuodelle olisi suotavaa. Päättäessä seuraavan vuoden investoinnit hyvissä ajoin, voi kilpailutukset ajoittaa heti alku vuoteen ja päästään urakoissa alkuun nopeammalla aikataululla.

Ympäristölautakunta on käsitellyt 22.10.2024 kokouksessaan investointiohjelmaehdotuksen talousarvio vuodelle 2025 sekä suunnitelmavuosille 2026 ja 2027. Lautakunnan esitys ensi vuoden investoinneista koostuu pääasiassa vesihuoltolaitoksen investoinneista. Samalla ympäristölautakunta esittää päästövähennyssuunnitelman lisäämistä talousarvioon. Tämä käsitellään talousarvio 2025 käsittelyn yhteydessä.

Sivistyslautakunta on käsitellyt kokouksessaan [23.10.2024 § 99](#) investointiohjelmaehdotuksen talousarvio vuodelle 2025 sekä suunnitelmavuosille 2026 ja 2027.

Esittelijä kiittää ympäristölautakuntaa ja sivistyslautakuntaa investointiohjelman valmistelusta. Esittelijän esitys kunnanhallitukselle poikkeaa kuitenkin hieman lautakuntien ohjelmista.

Esittelijä esittää kunnanhallitukselle, että ympäristölautakunnan valmisteluun tehdään seuraavia muutoksia.

1. Kunnallistekniikan rakentamiseen uusille Sukkela Business Centerin tonteille varattu 50.000 euron määräraha otetaan pois vuoden 2025 osalta.
2. Lukitusjärjestelmän uusimiseen varattu 40.000 euron määräraha vuodelle 2025 siirretään vuodelle 2026.
3. Niiralan teollisuusalueen katuvalaistuksen varattu 100.000 euron määräraha siirretään vuodelta 2025 vuodelle 2027.

Kyseiset kohteet eivät ole tällä hetkellä välttämättömiä toteuttaa, joten niiden lykkääminen on nykyisessä kireässä kuntatalouden tilanteessa perusteltua. Niiralan rajanylityspaikka on edelleen suljettuna ja Niiralan yritysalueen infraan on tehty vuonna 2022–2023 merkittäviä investointi, kun Niiralan teollisuusraiteet kunnostettiin. Niiralan alueen yrityskylttien uusiminen huomioidaan myöhemmän talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Sivistyslautakunnan osalta esittelijä esittää kunnanhallitukselle sivistyslautakunnan valmistelusta poiketen seuraavaa:

1. Laavujen kunnostukset 10.000 euroa vuosille 2025 ja 2026-2027 otetaan pois investointiohjelmasta ja kunnostukset pyritään huomioon käyttötalousmenoista sivistyslautakunnan myöhemmin käsiteltävän liikuntapaikkojen palvelutaso-ohjelman mukaisesti.
2. Onkamon urheilukentän peruskunnostuksen osalta poistetaan 10.000 euron varattu määräraha vuodelle 2026. Kentän kunnostus tulee huomioida sivistyslautakunnan myöhemmin käsiteltävän liikuntapaikkojen palvelutaso-ohjelman mukaisesti.

Kunnanhallituksen alaisilta tulosyksiköiltä investointiesitykset on palkanlaskentaohjelman vaihto sekä kunnallistalon luolanäyttötilan rakentaminen. Luolanäyttelytilan investointimääräraha esitys kunnostamiseen on ehdollinen 20% avustukselle.

Asian valmistelija

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001
talouspäällikkö Tuula Pieviläinen, tuula.pievilainen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4033

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy vuoden 2025 ja suunnitelmavuosien 2026-2027 talousarvion investointiosan ja päättää esittää sen edelleen hyväksyttäväksi valtuustolle.

Merkitään, että talouspäällikkö Tuula Pieviläinen oli läsnä kokouksessa asiantuntijana kuultavana tämän asian keskustelun aikana klo 15:01 – 15:51.

Merkitään, että käytiin laaja keskustelu Niiralan Teollisuustien liikenneturvallisuudesta. Pelkkä katuvalojen rakentaminen ei riitä, vaan tarvitaan laajempi suunnitelma alueen liikenneturvallisuuden parantamiseksi: tien ja piha-alueen valaistus, kevyenliikenteen kulkuväylän erottuminen, tien kunto, nopeusrajoitus, liikennemerkkit, hidastetöyssyt yms.. Kokonaisvaltainen suunnitelma tulee tehdä yhteistyössä alueella toimivien yritysten kanssa.

Päätös

Kunnanhallitus päätti hyväksyä vuoden 2025 ja suunnitelmavuosien 2026-2027 talousarvion investointiosan ja päätti esittää sen edelleen hyväksyttäväksi valtuustolle.

Kunnanvaltuusto 11.11.2024 § 54

Esityslistan asia n:o 9.

Merkitään, että kunnanjohtaja Mikko Löppönen esitteli kunnanvaltuutetuille investointiohjelman.

Tommi Pesonen teki Seitsikko valtuustoryhmän muutosesityksen, jossa esitetään investointiohjelmaan 30 000 euroa kaavateiden kunnostukseen vuodelle 2025. Suurin korjauksen tarve on Asemantiellä ja Kirkkotiellä.

Sampo Rauma käytti Liike Nyt valtuustoryhmän puheenvuoron, jossa hän kertoi, että ympäristölautakunnan investointimäärärahoja on jaksotettu nyt useammalle vuodelle.

Soile Luukkainen teki muutosesityksen, että Teollisuustien valaistuksen rakentaminen ja kokonaisturvallisuuden parantamiseen tähtäävä hanke siirretään investointisuunnitelmassa vuodelle 2025.

Marko Manninen kannatti Soile Luukkaisen muutosesitystä.

Merkitään, että kokouksessa pidettiin TAUKO klo 18:43-19:02.

Tauon jälkeen puheenjohtaja totesi kaikkien valtuutettujen olevan paikalla.

Martti Haaranen kannatti Soile Luukkaisen muutosesitystä.

Matti Kuittinen teki Keskusta valtuustoryhmän muutosesityksen, jossa investointiohjelman "Kunnallistalon luolanäyttelytilan rakentaminen 60 000 euroa" poistetaan vuodelta 2025 ja siirretään vuodelle 2026.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa Seitsikko valtuustoryhmä teki muutosesityksen, Soile Luukkainen teki muutosesityksen, jota Marko Manninen ja Martti Haaranen kannattivat sekä Keskustan valtuustoryhmä teki muutosesityksen, joten on suoritettava äänestys.

Muutosesitykset ovat **pöytäkirjan liitteenä**.

Puheenjohtaja esitti seuraavaa äänestysjärjestystä:

Ensin äänestetään, hyväksytäänkö vai hylätäänkö Seitsikko valtuustoryhmän muutosesitys, jossa esitetään investointiohjelmaan 30 000 euroa kaavateiden kunnostukseen vuodelle 2025. Suurin korjauksen tarve on Asemantiellä ja Kirkkotiellä.

Sitten äänestetään Soile Luukkaisen muutosesityksestä, että Teollisuustien valaistuksen rakentaminen ja kokonaisturvallisuuden parantamiseen tähtäävä hanke siirretään investointisuunnitelmassa vuodelle 2025 kunnanhallituksen päätösehdotusta vastaan.

Kolmanneksi äänestetään Keskusta valtuustoryhmän muutosesityksestä, jossa investointiohjelman "Kunnallistalon luolanäyttelytilan rakentaminen 60 000 euroa" poistetaan vuodelta 2025 ja siirretään vuodelle 2026 kunnanhallituksen päätösehdotusta vastaan.

Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti äänestysjärjestyksen.

Ensimmäinen äänestys oli seuraava:

Ne, jotka hyväksyvät Seitsikko valtuustoryhmän muutosesityksen, jossa esitetään investointiohjelmaan 30 000 euroa kaavateiden kunnostukseen vuodelle 2025. Suurin korjauksen tarve on Asemantiellä ja Kirkkotiellä, äänestävät "jaa" ja ne, jotka hylkäävät Seitsikko valtuustoryhmän muutosesityksen äänestävät "ei".

Äänestys suoritetaan nimenhuudolla.

Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti äänestysesityksen.

Äänestyksen tulos:

Äänestyksessä annettiin 15 ”jaa”-ääntä ja 12 ”ei”-ääntä.

Äänestysluettelo on **pöytäkirjan liitteenä**.

Puheenjohtaja totesi, että Seitsikko valtuustoryhmän muutosesitys, jossa esitetään investointiohjelmaan 30 000 euroa kaavateiden kunnostukseen vuodelle 2025. Suurin korjauksen tarve on Asemantiellä ja Kirkkotiellä, hyväksytään.

Toinen äänestys oli seuraava:

Ne, jotka kannattavat kunnanhallituksen päätösehdotusta äänestävät ”jaa” ja ne jotka, kannattavat Soile Luukkaisen muutosesitystä, että Teollisuustien valaistuksen rakentaminen ja kokonaisturvallisuuden parantamiseen tähtäävä hanke siirretään investointisuunnitelmassa vuodelle 2025, äänestävät ”ei”.

Äänestys suoritetaan nimenhuudolla.

Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti äänestysesityksen.

Äänestyksen tulos:

Äänestyksessä annettiin 18 ”jaa”-ääntä ja 9 ”ei”-ääntä.

Äänestysluettelo on **pöytäkirjan liitteenä**.

Puheenjohtaja totesi, että kunnanhallituksen päätösehdotus hyväksytään.

Kolmas äänestys oli seuraava:

Ne, jotka kannattavat kunnanhallituksen päätösehdotusta, äänestävät ”jaa” ja ne, jotka kannattavat Keskustan valtuustoryhmän muutosesitystä, jossa investointiohjelman ”Kunnallistalon luolanäyttelytilan rakentaminen 60 000 euroa” poistetaan vuodelta 2025 ja siirretään vuodelle 2026, äänestävät ”ei”.

Äänestys suoritetaan nimenhuudolla.

Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti äänestysesityksen.

Äänestyksen tulos:

Äänestyksessä annettiin 6 ”jaa”-ääntä ja 21 ”ei”-ääntä.

Äänestysluettelo on **pöytäkirjan liitteenä**.

Puheenjohtaja totesi, että Keskustan valtuustoryhmän muutosehdotus, jossa investointiohjelman ”Kunnallistalon luolanäyttelytilan rakentaminen 60 000 euroa” poistetaan vuodelta 2025 ja siirretään vuodelle 2026, hyväksytään.

Päätös

Investointiohjelmaan lisätään 30 000 euroa kaavateiden kunnostamiseen vuodelle 2025. Suurin korjauksen tarve on Asemantiellä ja Kirkkotiellä.

"Kunnallistalon luolanäyttelytilan rakentaminen 60 000 euroa" poistetaan investointiohjelmasta vuodelta 2025 ja siirretään vuodelle 2026.

Muilta osin kunnanvaltuusto hyväksyi investointiohjelman 2025 kunnanhallituksen päätösehdotuksen mukaisesti.

Kunnanhallitus 25.11.2024 § 236

Talousarviovalmistelun yhteydessä järjestettiin kuntalaisilta 23.10. Tilaisuudessa esiteltiin talousarviovalmistelun tilannetta sekä avattiin, millaisia vaikutuksia eri toimenpiteillä on kuntalaisille, kun talousarviossa tavoitellaan plusmerkkistä tulosta vuodelle 2025. Kunnan asukkailla on ollut tilaisuuden lisäksi mahdollisuus vaikuttaa talousarvion laadintaan vastaamalla kuntalaiskyselyyn. Kyselyn vastausaika päättyy 27.11, jonka jälkeen valtuutetuille tullaan toimittamaan kooste kuntalaisten näkemyksistä.

Heti kunnanhallituksen talousarviokehyksen vahvistamisen jälkeen Tohmajärven kunnan esihenkilöjohtoryhmässä 24.9. käsiteltiin talousarvion valmistelua ja tuotiin ilmi, että mikäli kehykseen pääseminen vaatii henkilöstömuutoksia, on toimialan oltava aktiivinen yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämiseksi. Mikäli yt-neuvotteluihin päädytään, neuvottelut tulisi käydä ennen talousarvion hyväksymistä. Kunnanhallitus on 28.10.2024 § 221 päättänyt, että vuoden 2025 talousarviokehykseen pääsemiseksi ei tavoitella säästöjä lomautusten kautta. Yhteistoiminnallisesti talousarvion valmistelua on käsitelty yhteistyötoimikunnassa 31.10.2025 § 12.

Kustannuksia on karsittu roimasti edelleen. Kustannuksia karsittiin jo vuodelle 2024 rajusti ja toimintakuluja karsitaan ensi vuonna lisää. Vuoden 2023 tilinpäätöksen nähden toimintakuluja esitetään karsittavaksi 2025 talousarvioesityksessä 1,6 miljoonaa euroa. Huomioitavaa on myös se, että palkkoihin on tullut tässä välissä korotusta ja kustannusten nousu on ollut muutenkin merkittävää.

Kulujen karsimisesta huolimatta talousarviokirjassa on kuitenkin merkittävä määrä toiminnallisia tavoitteita, joilla pyritään tarjoamaan mahdollisimman hyvää palvelua kuntalaisille ja huolehtimaan paikkakunnan elinvoimaisuudesta. Talouden tunnuslukujen osalta ensi vuoden tilanne näyttää seuraavalta: Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän ensi vuonna 9.207.430 euroa ja toimintakuluja taas 21.990.770 euroa. Toimintakate (paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla) arvioidaan olevan ensi vuonna -12.783.340 euroa. Ensi vuodelle valtionosuuksia arvioidaan kertyväksi 6.153.841 euroa ja verotuloja taas 7.959.000 euroa. Vuosikatteen muodostuu 1.344.001 euroa ja kun tästä vähennetään poistot ja arvonalentumiset niin kunnan tulos muodostuisi 105.231 euroa ylijäämäiseksi.

Tulevan vuoden investoinnit ovat lähivuosia maltillisemmat. Tämä näkyy lainan otossa. Lainaa ei arvioida otettavaksi ensi vuonna vaan lainoja lyhennetään 866.675 euroa. On syytä huomioida, että

Tohmajärvellä aloitetaan ensi vuonna jätevedenpuhdistamon rakentaminen. Pohjois-Karjalan vanhimman puhdistamon tilalle rakennetaan uusi puhdistamo, joka rahoitetaan leasing-rahoituksella. Talousarviovalmistelun edetessä on mm. korkoennusteet päivittyneet ensi vuoden osalta valoisempaan suuntaan. Toimialat ovat tehneet valmistelun huolella. Kunnanjohtajan talousarvioesityksessä on ensi vuodelle määrärahat moniin elintärkeisiin palveluihin, joista karsimisesta on käyty vuoropuhelua myös kuntalaisillassa ja kuntalaiskyselyssä. Merkittävin muutos ensi vuoden toiminnassa on TE-palveluiden järjestämis- ja rahoitusvastuun siirtyminen valtiolta kuntien vastuulle. Voidaan sanoa, että TE-palvelut palaa Tohmajärvelle lähes 20 vuoden jälkeen.

Talousarviokirja sisältää myös kunnanvaltuuston 11.11.2024 § 54 jo hyväksymän investointiohjelman.

Esityslistan liitteenä on Tohmajärven kunnan talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026–2027.

Asian valmistelija

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001
talouspäälikkö Tuula Pieviläinen, tuula.pievilainen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4033

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle vuoden 2025 talousarvioesityksen ja taloussuunnitelman vuosille 2026–2027 hyväksyttäväksi.

Merkitään, että talouspäälikkö Tuula Pieviläinen oli läsnä kokouksessa asiantuntijana kuultavana tämän asian keskustelun aikana klo 14:23 – 16:05.

Esittelijä **muutti päätösehdotustaan** siten, että Kuntakonsernille (s. 9) lisätään uusi toiminnallinen tavoite: Laaditaan strategiset tavoitteet Tohmajärven Yrityspalvelut Oy:lle ja Tikankontille. Tavoitetaso: Strategiset tavoitteet laadittu. Mittari: Strategiset tavoitteet laadittu / ei laadittu.

Esittelijä **muutti päätösehdotustaan** siten, että viestinnän kehittämisen tavoitetaso (s. 27) muutetaan 52 uutista vuoden aikana.

Esittelijä **muutti päätösehdotustaan** siten, että valtuuston kokousten striimaukseen varataan 1 500 euroa tulosityksikölle kunnanvaltuusto, Potsipäivän esiintyjän kustannuksiin 3 500 euron määräraha tulosityksikölle yleisjohto, tieavustuksiin määräraha 80 000 euroa tulosityksikölle tekninen toimi sekä kylien katuvalojen sähkökuluihin 2 500 euroa tulosityksikölle tekninen toimi.

Päätös

Kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle vuoden 2025 talousarvioesityksen ja taloussuunnitelman vuosille 2026–2027 kunnanjohtajan kokouksessa tekemin muutoksin hyväksyttäväksi.

Merkitään, että kokouksessa pidettiin TAUKO klo 16:06 – 16:14.

Esityslistan asia n:o 6.

Merkitään, että puheenjohtaja kävi läpi toimintamallin tämän pykälän käsittelyssä. Ensin pidetään ryhmäpuheenvuorot, käydään keskustelu sekä tehdään muutosehdotukset, jotka on annettava kirjallisena.

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Helena Pakarinen kertoi kunnan toimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista, jotka vaikuttivat talousarvion valmisteluun ja talousarvion valmistelusta yleensä.

Kunnanjohtaja Mikko Löppönen kertoi talousarvion valmistelusta ja päälinjoista.

Matti Kuittinen käytti **Keskustan ryhmäpuheenvuoron** ja ilmoitti puheenvuorossaan, että päätöksenteon henki ja keskinäisen luottamuksen ilmapiiri ovat käännteentekevät elementit, vaikka niitä ei ole talousarviossa eikä taseessa. Kiitos valtuustoryhmille ja kunnan henkilöstölle. On ilo tehdä yhteistyötä.

Martti Haaranen käytti **SDP:n ryhmäpuheenvuoron** ja ilmoitti puheenvuorossaan, että tämä on talousarvio, jonka mukaan meidän pitää elää uhkakuvineen mutta kaikkine hyvine asioineen. Lautakuntien budjettiraami putosi edellisestä vuodesta mutta hyvällä yhteistyöllä on päästy hyvään lopputulokseen lukuunottamatta yksityistieavustuksia. Kiitokset kaikille valmistelijoille.

Martti Haaranen teki **SDP:n muutosesityksen**, että yksityistieavustukset 100 000 euroon edelleen vuonna 2025. Kirjallinen muutosesitys on kokonaisuudessaan **pöytäkirjan liitteenä**.

Matti Ikonen käytti **Seitsikko valtuustoryhmän ryhmäpuheenvuoron** ja ilmoitti puheenvuorossaan, että Tohmajärven kunnan talous on veitsenterällä. Budjetissa on hyvin huomioitu myös kuntalaisten tahtotila: lapset ja nuoret, kirjastoauton toiminnan jatkuminen ja yksityistieavustukset. Kulunut vuosi on ollut erittäin hyvä toimintavuosi. Siitä kiitokset koko henkilöstölle.

Sampo Rauma käytti **Liike Nyt ryhmäpuheenvuoron** ja ilmoitti puheenvuorossaan, että viime vuosina korona, sota ja sote ovat tuntuneet kunnan rahaliikenteessä mutta yllättävän hyvin on toinnuttu, torjuttu ja keksitty uudet edulliset tavat toimia. Näinkin vähällä rahalla saadaan näin paljon aikaan. Kurjuus on tiivistänyt eikä hajoittanut meitä. Hyvin on mennyt valtuutettujen sekä henkilökunnan kanssa. Kiitoksia.

Veli-Matti Almqvist teki **Keskustan muutosesityksen**, että talousarviokirjaan kohtaan teknisen toimen tulosalueen tavoitteet lisätään teksti yksityisteille maksetut kunnossapitoavustukset 100 000 euroa. Kirjallinen muutosesitys on kokonaisuudessaan **pöytäkirjan liitteenä**.

Merkitään, että asiassa käytiin keskustelua mm. lapsista ja nuorista, vanhuksista, yksityistieavustuksista, lämpöeristyksistä.

Merkitään, että investointiohjelma oikaistaan teknisenä korjauksena valtuuston päätöksen mukaiseksi.

Puheenjohtaja päätti keskustelun ja totesi, että on tehty kaksi ryhmäesitystä.

Puheenjohtaja tiedusteli valtuutetuilta, että kun on tullut kaksi lähes samansisältöistä ryhmäesitystä, että hyväksytäänkö yksimielisesti, että yksityisteille maksettavat avustukset nostetaan 100 000 euroon.

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös

Kunnanvaltuusto hyväksyi vuoden 2025 talousarvioesityksen ja taloussuunnitelman vuosille 2026 - 2027 siten, että yksityisteille maksettavat avustukset nostetaan 100 000 euroon.
